

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
ФАКУЛЬТЕТ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
КАФЕДРА ГРАФІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

з навчально-педагогічної роботи

Соболев О.В.

04 2019 року



КОМПОЗИЦІЯ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,

декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо-професійна програма

«Графіка»

Навчально-творча майстерня

книги

Харків – 2019

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Ст. викладач Чайка Лариса Едуардівна

УЗГОДЖЕНО:

Декан факультету «Образотворче мистецтво» Шевченко В. Я. Шевченко

Декан факультету «Аудіовізуальні мистецтва

та заочне навчання» Токар М. І. Токар

Завідувач навчально-методичного відділу Жернокльова Г. О. Жернокльова

РОЗГЛЯНУТО:

на засіданні кафедри графіки « 8 » Хімія 2019 р.

протокол № 9.

В. о. завідувача кафедри графіки Іващенко О. В. Іващенко

Обговорено та рекомендовано до затвердження Методичною радою академії
« » _____ 2019 р., протокол № _____

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Композиція» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Графіка» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є композиційна побудова творів книжкової графіки, авторського плакату та станкової графіки.

Дисципліна «Композиція» забезпечує фахову підготовку художника-графіка в навчально-творчих майстернях книжкової графіки, авторського плакату та станкової графіки. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі специфікою графічного мистецтва в Україні і світі, опановують образотворчі засоби композиції, вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

Дисципліна вивчається студентами 3, 4 курсів денної та заочної форми навчання і має сформувати фахові компетентності художника-графіка в галузі оформлення книги, проектування плакатів, виконання авторських робіт станкової графіки та продовження навчання за програмами другого рівня вищої освіти.

Навчальна програма з композиції містить три складові: **композиція книги, композиція плакату, композиція станкової графіки.**

Міждисциплінарні зв'язки:

При виконанні практичних завдань з композиції студенти використовують весь комплекс знань з дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Робота в матеріалі», «Загальний курс композиції», «Шрифт і типографіка», «Фотографіка», «Історія графіки», «Кольорознавство».

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем та практичних завдань:

5 семестр – створення авторської книги;

6 семестр – вивчення різних форм книг;

7 семестр – проектування серійного книжкового видання, дизайн розворотів і обкладинки періодичного видання;

8 семестр – комплексне оформлення книги або створення серії ілюстрацій.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Композиція книги» є надання студентам необхідних теоретичних знань та практичних навиків роботи над оформленням книги, уміння професійно застосовувати образотворчі засоби композиції та новітні технології як при створенні книги, так і при розробці книжкової ілюстрації.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Композиція книги» є знайомство з історією становлення і розвитком мистецтва книги, тенденціями сучасного оформлення книжкових видань, особливостями композиційної побудови книги, опанування графічною мовою книжкової ілюстрації.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:
знати:

- історію становлення та розвитку мистецтва книги;
- методичні принципи роботи над композицією книги;
- формати книжкових видань;
- методику збору та систематизації інформації;
- образотворчі засоби композиції книги;
- візуальні методи побудови художнього образу;
- принципи застосування комп'ютерних технологій у додрукарській підготовці оригіналу книги;

уміти:

- розробляти авторську концепцію рішення теми;
- застосовувати образотворчі засоби композиції для створення візуального образу книги;
- проектувати різні за змістом і формою книжкові видання;
- використовувати оригінальні графічні техніки та комп'ютерні технології для втілення авторських творчих задумів;

мати навички:

- малювати з натури для збору підготовчого матеріалу за темою;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- праці з комп'ютером та необхідним програмним забезпеченням;
- оформлення робіт та організації експозиції.

На вивчення навчальної дисципліни для денної форми навчання відводиться 750 годин (25 кредитів ЄКТС), з них: лекції – 8 годин, практичні аудиторні заняття – 292 години, кваліфікаційна робота бакалавра – 150 годин, самостійна робота – 300 годин. Для студентів заочної форми навчання загальний обсяг становить 750 годин (25 кредитів ЄКТС), з них: практичні аудиторні заняття – 49 годин, кваліфікаційна робота бакалавра – 20,5 годин, самостійна робота – 680,5 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

5 СЕМЕСТР містить 3 практичні завдання – створення авторської книги:

1. Створення візуального ряду із 6 полосних ілюстрацій. Монохромна кольорова гама, формат А4;
2. Типографічне оформлення авторського тексту. Вивчення основних елементів книги;
3. Титул та обкладинка. Виготовлення макету обкладинки власноруч.

6 СЕМЕСТР містить 3 практичні завдання – вивчення різновидів форм книг.

1. Книжка-гармошка: створення візуального образу літературного твору (на прикладі казки Ш. Перро «Червона Шапочка»). Розробка авторської концепції візуалізації літературного твору: вибір формату, доречного композиційного та графічного рішення.
2. Комплексне оформлення збірки поезії (книжка-кодекс, формат вільний, макет).
3. Розробка системи рубрикації на прикладі видання-довідника (тематика вільна та формат вільний).

7 СЕМЕСТР містить 2 практичні завдання:

1. Проектування серійного книжкового видання (формат вільний, макет) та проект обкладинки (суперобкладинки, палітурки) до іншого видання цієї ж серії:
2. Дизайн розворотів і обкладинки періодичного видання – журналу (тематика вільна):

8 СЕМЕСТР містить 1 комплексне завдання:

1. Комплексне оформлення книги (тема вільна, комплексна розробка всіх складових книжкового видання: ілюстрації, верстка, обкладинка) або створення серії ілюстрацій до літературного видання (тема вільна).

3. Рекомендована література

Базова:

1. Ляхов В. Н. Очерки теории искусства книги / Воля Николаевич Ляхов. – М. : Книга, 1971. – 255 с.
2. Ляхов В. Н. Книга как система / В. Н. Ляхов // Книга как художественный предмет : формат, цвет, конструкция, композиция. – М. : Книга, 1990. – С. 244-245.
3. Чихольд Я. Облик книги: Избранные статьи о книжном оформлении / Ян Чихольд ; [пер. с нем. В. В. Лазурского, В. П. Милютина, П.Ф.Чекрыжова]. – М. : Книга, 1980. – 240 с.
4. Рудер Э. Типографика : руководство по оформлению / Эмиль Рудер; [пер. с нем., послесловие и коммент. М. Жукова]. – М. : Книга, 1982. – 286 с.
5. Книгопечатание как искусство : типографы и издатели XV–XX вв. о секретах своего ремесла ; [пер. с нем., фр., англ., ит. и коммент. И. Е. Бабановой] / Сост. Р. Зиховски, Г. Тиман. – М. : Книга, 1987. – 382 с.
6. Кричевский В. Типографика в терминах и образах / Владимир Кричевский. В 2 т. – М. : Слово, 2000. Т 1. – 146 с.
7. Цельтнер В. Искусство книжной графики и современность / В. Цельтнер // Искусство книги. 68/69. – М. : Книга, 1975. – С. 100-101.

Допоміжна:

8. Серов С. И. Парадигмы графического дизайна : [альбом : учеб. пособие для студентов] / С. И. Серов. – М. : AlmaMater, 2007. – 192 с.
9. Феличи Д. Типографика : шрифт, вёрстка, дизайн / Джеймс Феличи ; [пер. с англ. и коммент. С. И. Пономаренко]. – СПб. : БХВ-Петербург, 2005. – 496 с.
10. Шпикерман Э. О шрифте / Эрик Шпикерман ; [пер. с англ. Н. Мухина]. – М. : ПараТайп, 2005. – 192 с.
11. Брингхерст Р. Основы стиля в типографике / Роберт Брингхерст ; [пер. с англ. Г. Северской]. – М. : изд. Д. Аронов, 2006. – 432 с.
12. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.

13. Немировский Е. Л. Мир книги. С древнейших времен до начала XX века / Евгений Львович Немировский. – М. : Книга, 1986. – 288 с.

14. Friedl, F. Typography. When Who How / Friedl, Friedrich ; Ott, Nicolaus ; Stein, Bernhard. – Köln : Könnemann Verlagsgesellschaft mbH, 1998. – 302 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ (ЕЛЕКТРОННІ) РЕСУРСИ

15. Серов С. И. Легкое дыхание : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a1237/> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

16. Серов С. И. Простое русское слово : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 1996-2009. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a1317> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

17. Серов С. И. Серебро книжной полосы : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a2666/> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

18. Серов С. И. Читая Чихольда : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a2666/> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

19. Серов С. И. Всегда и везде: [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2007. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a2666/> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

20. Серов С. И. Долгое прощание : [Электронный ресурс] / С. И. Серов ; ред. П. Банкова. – Портал о дизайне. – Электрон. дан. – М. : КАК проект, 2006. – Режим доступа : <http://kak.ru/columns/serov/a1484/> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Програмою передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі модульних переглядів ескізів, процесу роботи над виконанням завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

(Таблиця 1)

Таблиця 1

Розподіл балів, які отримують студенти

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
М 1, М 3, М 5	Теми: 1.2, 1.3, 1.4, завдання 1	<i>Виконання ескізів. Модульний перегляд</i>	0–40
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 1, 3, 5			0–40
М 2, М 4, М 6	Тема 2.2, 2.3, завдання 2	<i>Виконання оригіналів. Модульний перегляд</i>	60
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 2, 4, 6			0–60
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 7			0–100
<i>Загальна кількість балів за семестр</i>		<i>Екзаменаційний перегляд</i>	0–100

5. Засоби діагностики успішності навчання

Основною формою діагностики успішності навчання є проведення серед студентів комплексних контрольних робіт (ККР) з композиції. За результатами ККР кафедрою робляться висновки щодо методики викладання дисципліни та подальших шляхів удосконалення навчального процесу.